

Asia: VN/740/2024

Lausuntopyyntö Pelastussuunnitelma-yleisohjeesta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

-

Pelastussuunnitelma -yleisohjeen sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne pelastussuunnitelma yleisohjeen luonnoksesta alla olevaan kenttään.

Suomen Kuurosokeat ry tarkastelee lausuttavaa yleisohjetta kuulonäkövammaisten ja kuurosokeiden henkilöiden tarpeista lähtien. Kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat henkilöt käyttävät tiedonsaantiin, vuorovaikutukseen ja kommunikointiin erityisiä menetelmiä, kuten pistekirjoitusta, kohokarttoja ja viittomakieltä tai viitottua puhetta sekä kosketusviestejä. Heistä useimmilla on käytössään myös vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelu, jota hyödyntämällä yhdenvertainen tiedonsaanti on mahdollista. Haluamme muistuttaa, että esimerkiksi yleinen vaaratiedote ei edelleenkään tavoita kaikkia kuulonäkövammaisia ja kuurosokeita henkilöitä. He voivat olla kaiken tiedotuksen tavoittamattomissa.

Nostamme muutaman esimerkin, joissa vammaiset henkilöt ja heidän tarpeensa on huomioitu:

Luku 3.1 Vaarojen ja riskien arvioiminen painotetaan, että pelastussuunnittelussa pystytään hallitsemana vain tunnistettuja riskejä ja että siinä on huomioitava kohteen erityispiirteet ja sen käyttäjien tarpeet, joista sivulla 17:

”Myös kohteen käyttäjien tarpeet ja toimintakyky vaaratilanteessa voivat poiketa toisistaan hyvin monella eri tavalla. Samat toimintamallit eivät siksi toimi kaikkien kanssa ja kiinteistön käyttäjien erilaiset kommunikaatitavat tai tuen tarpeet on huomioitava arvioinnissa ja suunnittelussa. Kiinteistön käyttäjien käyttämä kieli ei ole aina suomi, kaikki eivät kommunikoi puheella ja osalla voi olla haasteita ymmärtää annettuja ohjeita erityisesti, jos ne ovat monimutkaisia. Kiinteistön käyttäjillä voi olla toimintakykyyn vaikuttavia sairauksia tai päihteiden käyttöä.”

Korostamme, että kuulonäkövammaisilla ja kuurosokeilla henkilöillä voi olla yhteisesti sovittuja hätämerkkejä, kuten selkään piirretty iso X. Kosketusviestinä tehty X on selkeä viesti siitä, että

tilanne vaatii esimerkiksi nopeaa poistumista kotoaan eikä ole aikaa jäädä kyselemään tilanteesta enempää.

Luvussa 3.6 Ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi, Sivulla 27

”Tosiasiallisen toimintamahdollisuuden varmistaminen voi edellyttää kohteen käyttäjien perehdyttämistä tai kouluttamista, toimintaa varten tarvittavien tarvikkeiden, materiaalien tai apuvälineiden hankkimista tai yhteistyön ja avustamisen suunnittelua. Poistumisreittien esteettömyyden lisäksi on huomioitava se, kuinka vammaisten henkilöiden poistuminen voidaan varmistaa vaaratilanteessa huomioiden käyttäjien vammasta johtuva tuen tarve. Myös näiden huomioiminen on syytä varmistaa jo ohjetta laadittaessa.”

Muistutamme, että tosiasialliset toimintamahdollisuudet tarkoittavat esteettömyysratkaisuja, joissa on liikkumisesteettömyyden lisäksi huomioitu aistivammaisten esteettömyys. Näitä ovat esimerkiksi hyvät kontrastit, joilla ovat erottuvat käytävän seinistä, riittävän suurikokoiset ja selkeät opasteet, pistekirjoitusmerkinnät porraskaiteissa ja ohjauslistat kulkuväylillä.

Luku 4. Pelastussuunnitelmasta tiedottaminen ja asianomaisten perehdyttäminen

”Tiedottamista suunniteltaessa on huomioitava eri kohderyhmien mahdollisuudet saada tietoa eri kommunikaatiotapaa tai tiedottamiskanavia käyttäen, sekä tarvittavat kieliversiot. Ohjeet tulisi laatia selkeällä yleiskielellä. Ohjeista voi tarvittaessa laatia lisäksi lyhyet, helppolukuiset ja kuvalliset versiot. Helppolukuiset ja kuvalliset ohjeet ovat hyödyksi esimerkiksi kehitysvammaisille sekä iäkkäille ja muistisairaille henkilöille. Tällaiset ohjeet ovat helpommin ymmärrettäviä myös lapsille ja niille, jotka eivät puhu suomea sujuvasti.”

Kuulonäkövammaisten ja kuurosokeiden henkilöiden näkökulmasta kuvalliset ohjeet eivät aina riitä. Kohokartat, pistekirjoituksella tehdyt ohjeistukset ovat monelle saavutettavia tapoja tutustua mm. pelastusreitteihin ja omatoimiseen varautumiseen. Ohjeet tulisi olla saatavilla myös viittomakielisinä videoina.

Lopuksi korostamme, että on tärkeää huomioida vammaisjärjestöjen asiantuntemusta ohjeiden laadinnassa.

Kaaja Taru
Suomen Kuurosokeat ry - Vaikuttamisen ja oikeuksienvälön työryhmä